

Pastisseria RAGA Major, 105 - Telèfon 977 72 03 53 ULLDECONA	BAR EL REBOST Carrer Calvari, 57 - Tel. 977 57 32 18 ULLDECONA	Video-Foto MILLAN EUROCHROM - Laboratori Fotogràfic Distribuïdor Videos JVC Avgda. Ramon Salomón, 19 - Tel. 977 72 03 63 ULLDECONA
COOPERATIVA AGRÍCOLA D'ULLDECONA, S.C.C.R.L. OLI VERGE D'OLIVA ACOMONT Vendes: Major, 175 - Tel. 977 72 00 07 ULLDECONA	SUMINISTRES "LA SÈNIA" JOAN CORDOBA I SERRA Materials Construcció - Decoració LA SÈNIA - ULLDECONA	Mobles A R N A U Sant Lluc, 12 - Major, 82 Tel. 977 72 03 58 ULLDECONA
Pastisseria millán Major, 115 - Tel. 977 72 02 82 ULLDECONA	JMS ELECTRODOMÈSTICS, C.B. c/. major, 153 - tel. 977 72 06 38 - 43550 ulldecona (montsià)	FINQUES 10 MES DE 30 ANYS DINS DEL MÓN IMMOBILIARI Tel. 977 57 31 36 agilitat i gestió immobiliària ULLDECONA
Carnisseria OLGA Major, 160 - Telèfon 977 72 04 64 ULLDECONA	Fusteria ENRIQUE BOSCH MARTÍ Avgda. Escoles, 5 - Tel. 977 72 11 37 ULLDECONA	RESTAURANT - HOTEL Bon Lloc Antigua Ctra. Vinaroz, s/n. Tels. 977 72 02 09 - 977 57 30 16
SOLISAN, S.L. Agente de Seguros MAPFRE C/. Sant Antoni, 28 - Tel. 977 72 03 37 43550 ULLDECONA (Tarragona)	PRODUCCIONS AUDIOVISUALS homs & navarro Fotografia publicitària Video corporatiu Spots per a televisió Tractament digital de la imatge Reportatge Social Plaça Berenguer IV, 2 1r Tel. 977 70 36 93 AMPOSTA	AGF AGF FÈNIX Mestre Hierro, 5 - Ulldecona - Tel. 977 72 00 48 AGENCIA SAUCH VILADOT - ASSEGUANCES
 BLOC PAPERERIA i REGALS Calvari, 52 Tel. 977 72 04 67 ULLDECONA	R. GRAU, s.l. FERRATGES PER A MOBLES Major, 104 - Tel. 977 72 06 87 - Magatzem: Ctra. Tortosa, s/n. Tels. 977 72 01 89 - 977 72 06 20 - Fax 977 72 11 15 43550 ULLDECONA (Tarragona)	 Forn de pa J. CASOLA C/. Murada de Dalt, 37 - Tel. 977 72 08 24 - ULLDECONA

Actuació de l'Orfeó davant de l'Ajuntament. Any 1950

RECORDS: EL BAÚL DE LOS DISFRACES. Anys 70

Í N D E X :

	PÀG.
- Editorial	2
- Il·legalitat de les multes imposades pels vigilants dels parquímetres ...	3
- Grans figures del teatre català i la poesia	4-5
- El príncep dels poetes (2a part) .	6-9
- Col·laboracions Sant Jordi: Patró de Catalunya ..	10
- Gastronomia Racó poètic	11

Fundat l'any 1947

EDITAT AMB LA COL·LABORACIÓ
DE LA
DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

DIRECTOR:

Josep A. Lázaro Puente

CONSELL DE REDACCIÓ:

Francesc Itarte Vericat
Josep Lluís Cabañas Vidal
Joan J. Roca Labernia
Núria Ausensi Estellé
Josep A. Lázaro Puente
Isabel Bobes Castell
Mª Cinta Caballer Meseguer

DIBUIXOS:

Joan Riba i Costes

NOTES:

- El Consell de Redacció agraeix totes les col·laboracions, però es reserva el dret de la seva publicació.
- Aquesta revista, no es fa responsable de les publicacions que no vagin signades pel Consell de Redacció.
- L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Edita:

CENTRE CULTURAL I RECREATIU D'ULLDECONA
C.I.F. G - 43103332
Major, 147, 1r. - Apartat Correu 52
Tel. 977 72 11 66 - 43550 ULLDECONA
D.L.: T. 1.227 - 1982

Imprimeix: gràfiques
montsià

C/. Migdia, 9 - Tel./Fax 977 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)

Editorial

Aquest any el dia de Sant Jordi ha coincidit el diumenge de Pasqua i això ha fet que a molts llocs, la festa de la rosa i el llibre s'hagi celebrat en dies diferents. A Ulldecona l'hem ampliat a dissabte també i hem d'agrair al públic la bona acollida.

El **Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana**, ha ampliat el projecte ARRELS a les Terres de l'Ebre. Aquest projecte és un pla de dinamització de la cultura popular i tradicional catalana comarca a comarca, que porta a afermar la cultura popular com a patrimoni del territori, com a motor de cohesió social i de la integració intercultural. El projecte inclou un seguit de programes que contemplen cursos de formació tècnica i artística, activitats divulgatives i dinamitzadores, iniciatives informatives i accions de foment de la recerca etnològica.

A la comarca del Montsià, a diverses poblacions es faran diversos cursos. Concretament a Ulldecona, el CCR ha sol·licitat, i ens han concedit, dos d'aquests cursos dins del programa **La Calaixera: Interpretació. Nivell I**, amb una durada de 15 hores, per als dies 29 i 30 d'abril, dedicat especialment als actors joves del Grup de Teatre, i un altre curs de **Direcció**, també de 15 hores, els dies 27 i 28 de maig.

El Grup de Teatre, ara que ja s'acaba la Passió, continuarà la seua activitat ininterrompuda, preparant la representació de *Perduts en el temps* i *No tot són flors entre roses i clavells*, a diversos pobles de les Terres de l'Ebre durant els mesos de maig i juny i assatjant l'obra de les jornades de teatre de tardor.

I finalment, dir-vos que el 3 de juny, dins de la Setmana de Cultura Catalana, celebrarem el Dia del Soci amb la representació d'una obra de teatre. Us hi esperem a tots, així com a la revetlla de Sant Joan el dia 23 de juny.

IL·LEGALITAT DE LES MULTES IMPOSADES PELS VIGILANTS DELS PARQUÍMETRES

per SANTI SANS GRAU
Advocat

Enfront sentències contradictòries dictades per alguns Tribunals, el Tribunal Suprem, en sentència publicada el passat 22 de setembre va aclarir que les multes d'aparcament en vies públiques imposades per mig d'una denúncia del vigilant de zona no tenen "base legal", en la mesura que no tenen presumpció de veracitat, i això és així perquè els vigilants no tenen la condició d'agents de l'autoritat.

El Tribunal Suprem considera que no és admissible el criteri de reputar sense cap valor la denúncia efectuada per un controlador de trànsit als efectes d'acreditar una infracció d'aquest tipus, com tampoc ho seria el privar de valor a la denúncia efectuada per qualsevol particular que observe la comissió de la mateixa. Amb caràcter general l'article 75 de la Llei de la Seguretat Vial preveu que el procediment sancionador pot iniciar-se tant d'ofici com a instància dels agents de l'autoritat encarregats del servei de vigilància del trànsit, o de qualsevol altra persona que tingui coneixement directe dels fets. Aquesta última serà sempre un element probatori a tenir en compte, però s'ha de comparar amb la resta de circumstàncies que poden donar o negar certesa a la mateixa.

Per tant, a falta de qualsevol altre element probatori, els expedients sense intervenció de cap agent de l'autoritat ni pràctica de prova complementària de classe alguna que hagin acabat amb la imposició de la sanció corresponent són il·legals.

El Tribunal Suprem prescriu que per a que la denúncia sigui efectiva es precisa:

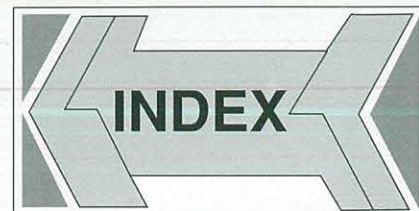
a) Que la realitzi un agent de l'autoritat el qual ostenta la "presumpció de veracitat" seguint-se el tràmit de l'expedient i descàrrec preceptiu del procediment.

b) Que en el cas que aquestes denúncies siguin realitzades per un vigilant de parquímetre s'han de sotmetre al procediment de les denominades denúncies voluntàries que tot ciutadà té dret a fer i no com un tràmit de la instrucció d'un procediment que tan sols l'autoritat per si mateixa pot efectuar.

En el procediment per a les denúncies voluntàries efectuades pels particulars es necessita una ratificació del denunciador, en aquest cas vigilant i l'aportació de les proves necessàries amb la finalitat d'acreditar que el fet denunciat és cert. No s'han d'oblidar que regeix el Principi de Presumpció d'Innocència del denunciador i no el Principi de Presumpció de Veracitat de la denúncia dels agents de l'autoritat.

Totes les denúncies fetes per un vigilant conforme a la sentència del Tribunal Suprem i que no hagin estat provades i ratificades en el procediment administratiu corresponent són nul·les per infracció de l'article 62.1 de la Llei 30/1992 del Règim Jurídic de les Administracions Públiques i del Procediment Administratiu Comú que disposa que tots els actes de l'Administració seran nuls de ple dret si es produeixen prescindint total i absolutament del procediment legalment establert o de les normes essencials per a la formació de la voluntat dels òrgans col·legiats.

Segons això, el vigilant deurà de ratificar la denúncia i aportar proves i arguments convincents per a que el suposat infractor sigui sancionat.

PRODUCTES I SERVEIS INFORMÀTICS

VENDA I PROGRAMACIÓ D'ORDINADORS
EQUIPS D'OFICINA
PROGRAMES A MIDA I STANDARD

Plaça Sales i Ferré, 14
Telèfon (977) 57 32 57 - Fax (977) 72 08 97
43550 ULLDECONA (Tarragona)

olivetti

SYSTEMS
PARTNER

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA

GRANS FIGURES DEL TEATRE CATALÀ I LA POESIA

per PERE SANS

A les Jornades de Teatre de 1998, el CCR va posar en escena l'obra de teatre de Joan Oliver i Sallarés *Ball robot*, una de les millors obres escrites per Oliver i la més volguda d'entre totes les que va escriure. Ens trobem en el centenari del seu naixement i davant d'un gran escriptor i un gran lluitador per les llibertats i la democràcia a Catalunya; és de justícia recordar-ho.

Joan Oliver va nàixer a Sabadell un 29 de novembre de 1899, dins d'una família benestant entre la burgesia sabadellenca i d'un renom dins del món rural, industrial i financer, ja que el seu besavi patern va ser el fundador de la Caixa d'Estalvis de Sabadell i el seu avi matern Joan Sallarés i Pla, fundador del Banc de Sabadell.

Estudià la carrera de Dret, però des de molt jove es decantà per la literatura, siga en poemes, teatre o prosa, en la qual poques vegades fou prou comprès i és que Oliver buscava ser un renovador dins del món literari i això difícilment estava ben vist on dominava l'immobilisme. Amb els seus escrits col·laborà en diversos diaris, tant a Barcelona com a Sabadell: *Mirador*, *La Veu de Catalunya* i *Diari de Sabadell*, del qual va ser director, i també col·laborà en cròniques radiofòniques. Però l'any 1934, utilitzant el sobrenom de Pere Quart, començà una nova etapa dins de la poesia, amb el seu primer llibre de poemes *Les decapitacions*; segueix el 1936 amb *Oda a Barcelona* i el 1937 publica *Bestiari* amb el que guanya el premi Joaquim Folguera.

Pere Quart continua amb la poesia però també escriu teatre, en el qual buscà endinsar-se en els problemes socials del temps en què vivia, buscà ser la pedra angular on poguessen rebotar totes les injustícies, fent dels seus escrits, tant de poesia com de teatre, paròdies que comprenien amb les seues crítiques tots els problemes que ocasionava la burgesia d'aquella època, que, adormida i endarrerida, ni feia ni deixava fer. Va participar en col·loquis en els quals donava la seua opinió sobre l'home o la dona, la religió, la sexualitat, l'enveja i el que pot reportar si no es controla a temps, així com de la vanitat, i el seu plat fort: la poesia. Va ser un gran lluitador dins del món cultural i va utilitzar la literatura com la força que il·lumina tothom posant per senyera la cultura.

El seu caràcter atípic el feia estar en molts de llocs buscant el seu punt de vista crític i, com a persona molt creativa, sempre tenia una visió més llarga, i com és natural en tots el que veuen el que encara està lluny però que pot arribar a passar, viuen molts moments de tristesa. Tot aquell que viu de la literatura per crear una cultura per a tots, sempre escriu tal com pensa i sent dins d'ell -diuen que les veritats no es poden dir- això només ho fa aquell que se sent molt lliure i compleix amb la seua obligació. Però aquesta llibertat se sol pagar cara, perquè com ell deia, s'ha de fer vot de pobresa, no de misèria; per això el que ningú li podrà retraure és ser una persona activa dins del seu món intel·lectual i compromès amb la situació política que estava vivint en cada moment, però sempre defensant Catalunya i la seua llengua.

Joan Oliver que com a intel·lectual, gran patriota i gran literat, no reconegut per desgràcia, va ser una persona compromesa en la defensa de les llibertats del poble català, va patir -com tota persona defensora del seu país-, la repressió en entrar les tropes franquistes a Catalunya, i es va haver d'exiliar primer a França i després a Xile.

L'any 1939 després de passar uns mesos a França, els primers de l'exili que són els més durs, embarca en el vaixell Winnipeg cap a Valparaiso, juntament amb altres catalans com el metge Jaume Pi i Sunyer, el filòsof Josep Ferrater i Mora, el diputat Bru i Jardí, els seus amics Doménech Guanse, Francesc Traval i

Roser Bru, que era una excel·lent gravadora i que va il·lustrar molts dels llibres que va publicar en instal·lar-se a Santiago capital.

Però tot i el que representa la duresa com és haver de marxar de la seua pàtria, Catalunya, que tant havien defensat, i viure -o malviure- a l'exili, els seus ideals no canvien i continuen treballant en el món que coneixen, lluitant en primera línia com a intel·lectuals i demòcrates amb els seus articles en revistes com *Germanor*, creada pel Centre Català de Santiago i que Joan Oliver va dirigir.

Oliver no solament va escriure articles en diaris i revistes, sinó que va publicar llibres, ell i els altres companys de l'exili, mitjançant l'editorial El pi de les tres branques, en la qual intervenia com a gravadora l'artista i pintora Roser Bru. Pensem com estaven de ben preparats i units dins de la lluita pel seu poble català, com el tenien en el pensament, que els *Jocs florals de la llengua catalana* a Santiago de Xile es van fer dues vegades: l'any 1943 i el 1962 per a orgull de tots.

Molts eren els catalans exiliats, però van formar un gran exèrcit d'intel·lectuals -la majoria insumisos- que servien per portar una ploma a la mà i escriure, però no per portar una arma per matar ni defensar-se de la injustícia que van viure.

Joan Oliver va passar 8 anys a l'exili i al gener de 1948 embarca en el vaixell noruec Vinland de retorn a Catalunya-Barcelona. El viatge serà molt llarg perquè no arribarà fins al març; durant el viatge escriurà *Espistola en alta mar*. En arribar a Barcelona, com a benvinguda a un gran escriptor i intel·lectual, és detingut i empresonat durant quasi tres mesos; si difícil va ser l'exili, el retorn a Catalunya també perquè de tot el que s'havia muntat abans del 1939 no en quedava res, i a més a més hi havia una societat desfeta i dominada pels vencedors contraris a les llibertats catalanes com la llengua i la cultura. S'havia de començar de nou. Anys més tard escriuria aquesta frase: "Hem trobat una nació sense estat, un poble sense llengua".

Els dies van ser difícils des d'aquell primer dia que arribà a Barcelona; la societat estava moralment desfeta, uns sectors determinats el miraven per damunt del muscle; era vigilat i censurat, però com a home compromès amb el seu poble, a poc a poc va encaminar la seua vida i tornà a escriure poesia, teatre, però sempre marcat per una sèrie de condicionants pel temps que està vivint, aportant tot el treball en la lluita diària a causa que tot el que s'escriu en català no es

podia publicar perquè estava prohibit i més si era teatre representat; hi havia una gran repressió contra la llengua i tota la cultura catalana i es dedicà a traduir i adaptar obres teatrals dels grans escriptors: Molière, Txekhov, Goldoni, Bernard Shaw, Samuel Beckett, Bertolt Brecht, Eugeni Labiche...

Durant el temps de la postguerra, a la societat catalana se la va encasillar amb el teatre costumista i folletinesc, com també els melodrames catòlics, i quan algú feia innovacions era un renegat.

El 1955, per mig del teatre no professional anomenat teatre independent, es posa en moviment l'Agrupació Dramàtica de Barcelona -ADB- de la qual Oliver era vicepresident i busquen canviar el sistema donant a conèixer obres d'autors catalans contemporanis com Pedrolo, M. Aurèlia Capmany, Brossa, Carles Soldevila, Millàs-Raurell i també Joan Oliver, incorporant al teatre català els nous corrents del teatre estranger.

Oliver intenta renovar l'escena amb el seu teatre ben construït però exigent, seguint en algunes obres l'estructura de la comèdia burgesa, que ell molt havia treballat, però atenuant en alguns casos el seu contingut crític, que altres vegades havia estat més fort per poder arribar millor al públic per falta de preparació en aquells anys de la postguerra.

Durant aquell temps Oliver buscà formar bons actors per poder representar les novetats internacionals i desenvolupar la seua obra dramàtica i la dels seus companys. Deia que el veritable artista és el que tracta de fer emergir per mig del llenguatge, la riquesa sempre amagada i secreta de les parts interiors, personals i misterioses de les persones, perquè és precisament en el seu interior on apareixen els veritables problemes. El seu art és molt humà perquè arranca de cada persona o personatge buscant conèixer-se a ells mateixos i a més conèixer als altres. Per això deia que el teatre ha de ser una imitació de la vida, una acció humana, sentiments i passions determinats, regits per la paraula. El teatre és i ha de ser literatura.

Joan Oliver podria haver estat un dels actors dramàtics més importants del nostre teatre si les circumstàncies històriques que li va tocar viure, haguessen estat unes altres, però la vida és així; té cops amagats i de vegades molt durs.

Joan Oliver mor un 19 de juny de 1986, deixant un gran llegat en obres de teatre, traduccions i el seu fort, la poesia, juntament amb el seu esperit lluitador, insatisfet, buscant el millor per a tots.

Caixa Tarragona

PROGRAMES, REVISTES,
TARIFES DE PREUS, CATÀLEGS,
TALONARIS ALBARANS, FACTURES,
TAPES D'ANELLES,
I TOT TIPUS D'IMPRESOS
COMERCIALS I PUBLICITARIS

**gràfiques
montsià**

C/. Migdia, 9 - Tel./Fax 977 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)

"El príncep dels poetes" (2a part)

per PERE POY

La faena periodística no obstaculitza pas la carrera de versaire de l'autor, de la mateixa manera que es pot afirmar que li serveix de palanca per realitzar traduccions. Després de l'edició del *Segon llibre de Sonets* (1907), Carner torna a posar de manifest la categoria del seu geni literari tan bon punt apareixen el *Verger de les galanies* (1911) —un breuari d'amor adolescent— i, després, *Les monjoies* (1912) —iniciadores de la línia religiosa en la poesia carneriana, després reelaborada en *Nabí*, caracteritzada principalment per l'arrelament en el Déu personal i un pòsit de confiança en la gràcia i els carismes (amb ressons de Pascal i Kierkegaard). *La paraula en el vent* (1914) és un poemari extremadament ric, construït en forma de breuari d'amor amb un punt de desencís, un estudi del qual permetria amb facilitat d'establir una teoria sobre l'amor. Per contra, *Auques i ventalls* (1914) esdevenen tot un llibre de versos sense precedents a la Catalunya moderna, de resultes de l'humor i la sàtira a bondó que destil·len, alhora que retraten ambients i personatges de la Barcelona de principis de segle. Fins al 1918 no acaba *Bella terra, bella gent*, una interpretació antiromàntica del catalanisme, i el 1920 veu la llum un llibre esforçat, *L'oreig entre les canyes*, d'on retorna a la poesia pura i dona un nou caient a l'amor, vist com a defici i desengany, que, si de cas, simptonitza amb *La paraula en el vent*. Part d'aquesta poesia amorosa apareix recollida en La inútil ofrena

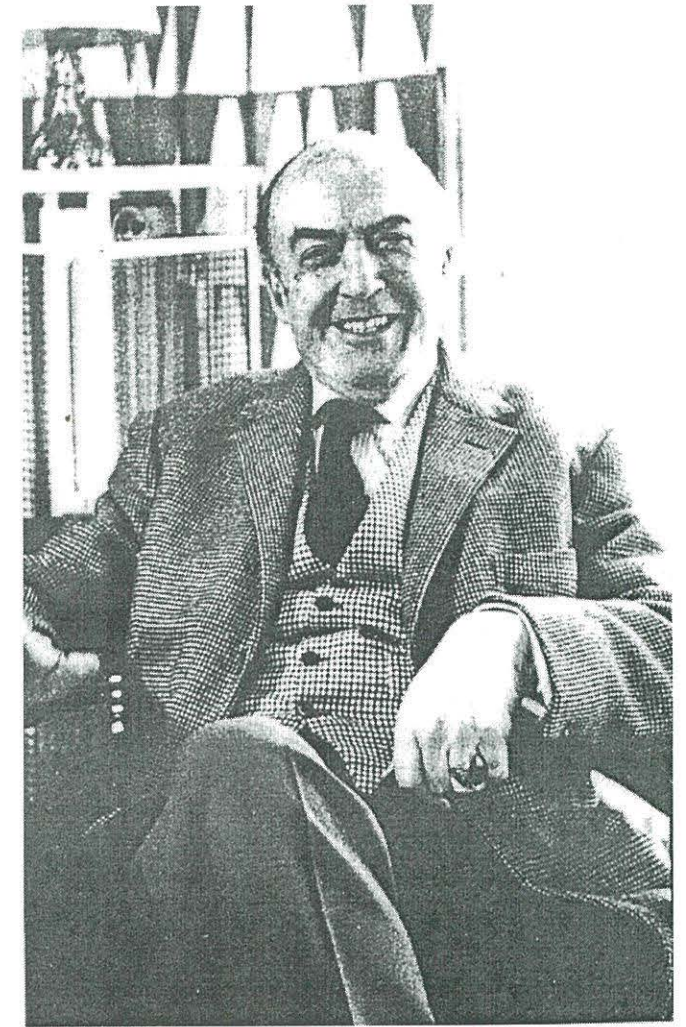
(1924). A partir del 1925, s'obre pas el món metafísic recreat líricament i amarat de certes insinuacions nihilistes que palesen profunditat i lliguen amb Gabriel Ferrater, autor posterior, i entronquen amb la passió pel buit del japonès Mishima. Així doncs, *El cor quiet* respon a aquesta pretensió de palesar l'exili interior, mentre que *Sons de lira i flabiol* no aporta res de novençà, atès el seu caràcter de promptuari de treballs ja publicats amb anterioritat al 1925. El 1933 s'esbrina una esllavissada cap al postsimbolisme en *El veire encantat* i el 1935, per bé que roman l'interrogant metafísic, es decanta per recrear temes mitològics i populars, com ben bé ho demostra *La primavera al poblet*. La línia encetada en *Les monjoies*, deia fa una estona, és represa l'any 1940 a partir de la publicació del seu gran poema, metafísic i religiós, *Nabí*, en el qual planteja el problema del profeta Jonàs amb beutat apassionada, imatges camperoles, metàfores reeixides i atenció costumista; *Nabí* és apuntat sovint com a precedent de l'*Esbós de tres oratoris* de Carles Riba, que excel·leix pel conreu de la poesia pura. *Arbres* surt per primer cop amb el permís de la censura franquista el 1953 i mereix una crítica elogiosa de part de Marià Manent, *Carner i els arbres* (recollida dins *Rellegint*). El 1963 i el 1964 fan acte de presència dos volumets típicament satírics: *Museu zoològic i Bestiari*, on la llengua es treballa amb acostaments als col·loquialismes i a l'intent de recrear la familiaritat i on, a més, s'esbrina una pretensió pedagògica que no abdica la ironia. La síntesi del món líric carnerià arriba el 1966 amb *El tomb de l'any*, poemari que aplega des de sonets fins a elegies, bo i passant per la cançó, el romanç i el ventall. Els versos de Carner es troben compilats en forma d'obres completes, visió de conjunt que serveix a l'estudiós per adonar-se que el poeta escriu sense perdre de vista en cap instant el mestratge de Maragall i de Verdguer, per bé que no es pot afirmar amb certesa que la seua obra poètica estiga directament influïda per l'obra d'aquests dos clàssics esmentats. Més aviat, Carner aconsegueix que els intents maragallians i verdguerians arriben al seu desenvolupament total: crea una llengua noucentista molt

reeixida, desruralitzada, literària i, al capdavant, apta per a la creació, tot eliminant qualsevol resta col·loquial o vulgar. I, relacionat amb la poesia, és destacable el fet que el 1921 forma part del grup de fundadors de la societat Amics de la Poesia, creada amb un objectiu molt límpid i entranyable: afavorir l'acostament del petit món barceloní a les línies de treball de la intel·lectualitat.

Parlo de la faena traductora del poeta en el paràgraf anterior. Efectivament, Carner se sent atret ben aviat per les tasques de la traducció. Així les coses, el 1908 ja apareix traduïda per ell mateix la peça teatral *El somni d'una nit d'estiu* de Shakespeare, gran dramaturg anglès que el fascina fins al punt d'aconseguir versions en català tant de *Les alegres comares (casades) de Windsor* (1909) com de *La Tempesta* (1910). No obstant la seua atracció per l'autor anglès, el 1909 també treballa en la comèdia de Bernard Menjar de franc, l'arxiconeguda obra de Molière *El malalt imaginari* i *les Floretes* de sant Francesc, a banda de finalitzar la versió castellana de l'obra *Jacobé* de Ruyra. Seguidament, l'any 1910 surt el *Kolstomero (Historia de un caballo)* del rus Tolstoi, un altre cop en castellà. Avançant de nou esdeveniments, és remarcable la professionalització de Carner en qualitat de traductor, sobretot, en assolir la direcció literària de l'Editorial Catalana, propietat dels mateixos accionistes de la Lliga cambroniana: *Contes* (Andersen), *El cas singular del doctor Jekyll i el senyor Hyde* (Stevenson), *L'amic Fritz* (Erckmann-Chatrion), *L'elefant blanc robat* (Twain), *Les aventures de Tom Sawyer* (Twain), *Siles Marner* (Elliot) i *Una cançó nadalenca* (Dickens) són traduccions i versions destacades del 1918; *Contes cruels* (Isle Adam), *El burgès gentilhome* (Molière), *El preu de l'amor* (Bennet), *Els ingmarsson* (Langerlöf) i *El tresor del vell cavaller* (Erckmann-Chatrion), del 1919; *Aquests dos* (Bennet) i *Margot* (Musset), del 1920; i *El malalt imaginari* (Molière) i *Faules* (La Fontaine), del 1921. Encara, frisa per traduir dos sonets de Petrarca i una sèrie de poemes de Leopardi que es publiquen en La Veu de Catalunya entre 1921 i 1923. Després d'un breu parèntesi, el 1927 surt al carrer la versió d'*Alícia en terra de meravelles*, original de Carroll, que peca de barroca quan pretén de ser destinada al públic infantil. Vuit anys després d'aquesta versió, esdevé exitosa la seua traducció de poesia xinesa per al volum intítulat *Lluna i llanterna*. Un cop a l'exili, Carner no abandona les tasques de traductor, malgrat preferir obres polítiques, com és el cas de *Palabras de guerra y paz* de Benes —en defensa de Txecoslovàquia.

Per més que els noucentistes menytenen aquest

gènere literari, el 1910 el poeta assaja una aproximació a les formes novel·lades amb l'escriptura de *La malvestat d'Oriana*, confeccionada tenint en compte tècniques més aviat medievalitzants, però amb un alt domini lingüístic, freqüent en el poeta. Aquest domini lingüístic forjat al llarg dels anys és la causa eficient que Carner siga nomenat secretari de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans tan bon punt es constitueix l'any 1911 sota la presidència de mossèn Antoni Maria Alcover. La gran virtut del poeta és que gràcies al seu treball continuat el català modern s'eixampla i s'obre a la creació literària culta. En les seues obres, l'autor hi inclou dialectalismes mínimament acceptables, ressucitè arcaïsmes necessaris i inventa neologismes per tal de posar la llengua catalana al dia. Així les coses, les seues traduccions l'obliguen a cavil·lar nous girs i a adaptar fórmules sintàctiques que, un cop consolidades, encaixen a la perfecció dins el sistema lingüístic dels catalans. A l'hora de redactar les normes ortogràfiques, l'equip de Pompeu Fabra escolta amb cura l'opinió del poeta de resultes dels seus coneixements —afaiçonats amb lectures notables, de les seues aportacions lèxiques realitzades tot al llarg i ample de la dilatada producció

AUCA DEL SENYOR CARNER (1884-1970)

QUE ES PUBLICA I ES DIFON PER MANRESA I TOT EL MÓN

IL·LUSTRACIONS MANEL FONTDEVILA

TEXTOS. MOSSÈN EUGENI RIU/DAVETS

literària—, dels seus contactes amb els medis rurals catalans —que després reprèn Carles Riba—, del seu gust i de la seua traça quan cal escollir un mot adequat o aportar-ne un de nou.

El caràcter de *dandy* cosmopolita de Carner —"el nostre nacionalisme no és pas un retrocés envers la dubtosa beatitud d'unes balls inviolades, sinó un afany de civilització, que és la unitat [...]. Els problemes i l'evolució més que tot catalanisme és encara la Catalunya ideal [...]. Mai no consentirem d'ésser separats d'Europa"— es veu reforçat com a conseqüència immediata del seu ingrés en el cos diplomàtic espanyol, l'any 1921, cosa que li permet de viatjar i entrar en contacte amb gent de tot el món. La faena de diplomàtic permet a l'escriptor d'assegurar-se una font d'ingressos fixa, necessària una vegada contrau matrimoni amb la senyora Carmen de Ossa, la qual també pertany a una família de diplomàtics —xilens. Cal incidir en el fet que la mort del polític Enric Prat de la Riba l'any 1917 marca un allunyament de *La Veu de Catalunya* i del grup de la Lliga Regionalista, ja que, en definitiva, el polític n'era el valedor i el protector. A partir del 1922, Carner s'aproxima als intel·lectuals escindits del partit regionalista que funden l'Acció Catalana, en el diari de la qual, *La Publicitat*, passa a publicar, cap al 1928, sense trencar de cop amb *La Veu de Catalunya*. El poeta viu ara un esclavissament envers posicions republicanes i la ideologia d'esquerres. El primer destí del diplomàtic és Gènova, ciutat on exerceix de vicecònsol des del 1921 fins al 1924. El contacte amb els diaris italians l'empeny a introduir en l'òrgan de difusió de la Lliga el tipus d'article característic de *Les bonhomies*. A continuació, és nomenat cònsol de segona classe a San José de Costa Rica (1924-1926), cònsol a Le Havre (1927-1932), cònsol a Hendaia (1932-1934), funcionari del Ministeri d'Estat a Madrid (1934-1935), cònsol a Beirut (1935-1936) —on porta a terme tasques d'assessoria diplomàtica a nivell internacional—, secretari d'ambaixada de primera classe a Brusel·les (1936-1937), ministre plenipotenenciari de tercera classe a l'ambaixada de París (1937-1938) i encarregat de negocis a Bucarest amb la categoria de ministre de tercera classe (1938). En l'endemig d'aquesta etapa, han mort el pare del poeta, el seu gran amic Miquel d'Esplugues, la seua muller Carmen de Ossa i el company Jaume Bofill i Mates; així com ha maridat en segones núpcies amb la senyora Émile Nounet, especialista en poesia simbolista francesa i persona de gran prestigi a Bèlgica, la qual tradueix els seus poemes. Nogensmenys, ha defensat la candidatura del Front Popular a les eleccions del 1936 i ha estat dels pocs diplomàtics que s'han mantingut fidels a la República davant l'esclat de la guerra civil, "un

fenòmen aquest que em partí pel mig". Arran de la victòria del bàndol nacional, Carner i la seua muller s'exilien a Mèxic el 1939, atès que les seues vides perillen, àdhuc a l'estat belga, per la posició obertament antinazista de la senyora Nounet.

Carner viu en l'exili la resta de la seua vida. El 1939 se'l nomena professor extraordinari de la Facultat de Filosofia i Lletres a la Universitat de Mèxic, encara que també exerceix la docència a les Universitats de Morelia i Guadalajara; des de la càtedra d'Història i Lliteratura Comparada imparteix cursos d'història política i literatura. De seguida, hom li demana de fer d'assessor literari de la Compañía General Editora fundada a Mèxic, i ell mateix no s'està de col·laborar amb l'anomenat Instituto Panamericano de Bibliografía y Documentación, l'Editorial Séneca, l'Editorial Nuevo Mundo i la World Peace Foundation. Apareix en revistes i publicacions de l'exili, pronuncia conferències i presideix actes. Un cop reconegut el seu prestigi en el món de les lletres, se li demana de ser membre del Consell Nacional de Catalunya a Londres i del Comitè de Galeuzca a Mèxic, al mateix temps que esdevé president del Consell Nacional de Catalunya a Amèrica. Més simbòlic encara és el càrrec de conseller del govern de la Generalitat en l'exili encapçalada per Josep Irla, l'any 1945, quan el matrimoni Carner retorna a Brusel·les. Aviat exerceix de professor extraordinari a la Universitat Lliure de la capital belga, bo i impartint les assignatures de Llengua, Literatura i Història de la Literatura d'Espanya, se'l nomena director de l'Institut Hispànic de la mateixa Universitat, se'l fa membre del consell consultiu de la Societat Europea de Cultura, se'l distingeix amb la condecoració de cavaller de l'Ordre de Leopold, se l'investeix doctor *honoris causa* de la Universitat d'Ais-de-Provence i es presenta la seua candidatura al Nobel de Literatura —que no li és concedit. Les relacions a nivell internacional complementen els contactes mantinguts amb els intel·lectuals del país mentrestant hi vivia i, tanmateix, amb els seus amics escriptors i pensadors de Madrid, de quan en freqüentava l'Ateneu: Pío Baroja, el periodista Roberto Castrovido, Antonio Machado, José Ortega y Gasset i Miguel de Unamuno, personatge, aquest darrer, que el fascina plenament. El 1970 protagonitza una ràpida visita a Catalunya, talment com si d'un comiat se'n tractés, per tal com mor després del seu retorn a Bèlgica. L'allunyament del literat havia consolidat, emperò, la llegenda que Carner és el primer poeta de Catalunya, el qui merescudament ostenta el títol de *Príncep dels poetes*.

perepoy@hotmail.com
Pere Poy estudia filologia catalana

EL BARRANC DE LA CARBONERA

Per a parlar-ne d'ell tindríem que recular al temps del feudalisme, quan només hi havien prevents i vassalls i Uldecona per ser un poble antic es va tindre que peonar amb alguna solució, i la hi va trobar un alcalde que hi va haver que hi va aconseguir de la Diputació que els Montblancs que abans eren del estat passessen a ser del municipi.

I quan no tenien feina, que només els hi donaven jornals al temps d'arreglar les collites i encara no en havia per tots, s'els assignava un racó, un tros de malea que els hi passava a propietat i proveïts d'un setrill d'oli i un saquet de sèmola de farina de panís i quatre coes d'abadeixo, se n'hi anaven al punt indicat on s'hi arrebassava, es feien màrgens i conseguia algun bancalet on s'hi posaven plançons i una que altra hortalissa, mentres anava fent fum la carbonera.

Allí se paraven lloses per atrapar els ocells i llaços per atrapar els conills, també s'hi secaven palmes i per les nits a la llum del foc s'hi teixia llata per a fer cavaços i altres atavells utilitaris.

Van ser uns anys de sacrifici i esforç, allí va haver qui hi va néixer, també hi va haver qui va morir, però hi va valer la pena, perquè quant aquells plançons van donar fruit es va acabar el tenir que anar a robar naps i verdures per puguer fer bullir l'olla.

El tenir que callar tenint raó i suportar certes humiliacions les seves dones contra la seva voluntat.

SANT JORDI: Patró de Catalunya

Aquest sant va gaudir de molta veneració i popularitat universal durant els temps medievals, precisament quan Catalunya es trobava en el seu apogeu i en la plètor de la seva expansió militar, política i comercial. El fet d'ésser cavaller li donava categoria i ascendència entre la gent d'armes, que per aquells temps constituïa l'elenc decisiu de la societat. Això féu que l'escollissin per patró els pobles que aleshores anaven al cap de la civilització, tals com Catalunya i Gènova. Posar-se sota la protecció del sant capadocia donava prestigi.

Amb l'ajut del cavaller i cabdill sant Jordi, el rei En Pere I, l'any 1094, va guanyar la batalla d'Alcoraç i va derrotar el poderós exèrcit que el rei àrab de Saragossa, Almoçaben, enviava al rei

EL PROGRÉS

De matí de matinet pels quatre costats del poble aquelles files de carros pels camins del Montsià, regnes planes i Foies pareixien formiguetes uns al darrera dels altres, tot ditxosos i contents cap al camp s'hi ni anaven quan arribaren al tros hom sabia el que fer-ne, uns donaven menjar al bestiar que els va portar en el carro, els altres anaven a veure les rateres que el dia abans posaven, els altres plegaven quatre rames per a fer-ne la flama per rostir les botifarres, sardines, tomàques i alls i cansalada, i remullar en aquell vinet que al carretellet s'hi portava.

Després tots a la feina, s'hi treballava i es cantava, tot l'entorn estava verd, quanta flora, quanta fauna de llebres, conills, perdius, guatlles, de torts i estornells sempre en hi havien a bandades.

Els metges al poble al que no curaven mataven, és per això que a la consulta només n'hi havien tres o quatre, ojo que les medecines es pagaven, és per això, que a cada casa teníem una farmàcia, flors cordials, timó, romer, malves, vinagre, sal i sego, i oli de serp fregida.

Ara ens ha arribat el progrés, les collites no se paguen i entre insecticides i IVA no sabem per on entrar-hi, han inventat la droga, ens ha aparegut el SIDA i ens esta matant el Càncer.

d'Osca, Abderraman, per ajudar-lo en la seva lluita contra els catalans. Per agrair al sant la seva gesta, el nostre rei va nomenar-lo patró de la cavalleria i noblesa catalana, que estava aplegada sota d'una ordre de cavalleria encomanada al seu patronatge. Per festivar el sant, a Barcelona la noblesa havia celebrat, en el Born, torneigs, justes i d'altres jocs d'armes, que havien revestit gran solemnitat i donaven a la festa un to senyoriol i aristocràtic que n'allunyava el poble.

A València, la festa de Sant Jordi ja se celebrava l'any 1343. A Mallorca, no la van festivar fins el 1407. A Catalunya, va generalitzar-se l'any 1427.

COSTUMARI CATALÀ

Per Mª Carmen

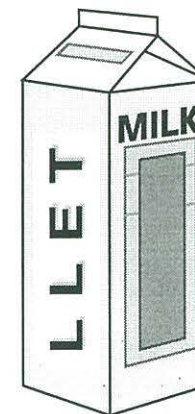
LLET FREGIDA

INGREDIENTS:

- 2 ous
- 1 tassa de farina
- 1,5 l. d'oli d'oliva
- 75 gr. de sucre
- canyella en pols

PER A LA MASSA

- 1 l. llet
- 8 rovells d'ou
- 1 rama de canyella
- la pell d'una llima
- 80 gr. de Maicena
- 200 gr. de sucre

Preparació de la massa:

Bullir la llet juntament amb la canyella i la pell de la llima. Treballar els rovells d'ou amb el sucre i la Maicena. Afegir poc a poc la llet tèbia i colada. Barrejar molt bé, posar-ho amb un casso i coure a foc lent fins que quede pres.

Es posa a una safata plana, s'allisa i es deixa gelar.

Es talla aquesta massa a quadradets, es passa per farina i ou batut. Es fregeix amb oli ben calent fins que es dauren els dos costats.

Es posen a escórrer damunt d'un paper absorbent, s'ensucren i s'empolvoren amb canyella molta.

RACÓ POÈTIC

I QUAN JA LA PILA ARRIBI

*Deixeu-me perdre Senyor
la batalla quotidiana,
que la desfeta agermana
i ens fa bons perdedors.*

*No he vingut a aquesta terra
per treure un pam de net,
que amb les eines que llueixo
gairebé no puc fer res.*

*Tinc les hores endreçades
i els dies apamats,
algú ja em compta els mesos
i em va apilant els anys.*

*I quan ja la pila arribi
al cim del meu traspasar
apropieu-me a la porta
i deixeu-me franc el pas.*

JA S'ACOSTA L'HORA

*Si sabessis quanta estona
he anat amunt i avall
per portar-te aquesta rosa
que ara m'adorna la mà!*

*I després han passat ombres
i el fer-me el cor ben fort
per arribar al teu carrer
i apropar-me al teu balcó.*

*De somriures i rialles
te'n comptaria un gratat
entre totes les veïnes
i d'altres, que anaven passant,
però ja s'acosta l'hora
en què surts a passejar
i jo t'espero, amatent,
amb la flaire i el regal.*

J.J.R.

*ESTUDI
*REPORTATGE
*FOTO INDUSTRIAL
*GRAFISME

ULLDECONA
MAJOR, 80
Tel. 72 00 57